

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag	Ons kenmerk	Uw brief van	Uw kenmerk
20 oktober 2003	ICT/TenI/03/48298	---	---
Onderwerp			
Internetvoorzieningen voor het onderwijs			

Modern onderwijs kan niet meer zonder de vele mogelijkheden van het internet. De afgelopen jaren zijn via het contract met nl.tree (het samenwerkingsverband van kabelbedrijven dat nu de internetvoorzieningen voor het onderwijs verzorgt) ruim 10.000 onderwijslocaties aangesloten op Kennisnet. De internetvoorziening is een grote stimulans geweest voor het gebruik van ict in het onderwijs.

De ontwikkelingen in het onderwijs hebben het wenselijk gemaakt om van een centrale aanpak af te stappen. Niet voor elke school is een standaardpakket de juiste weg naar het internet. Vanaf 1 januari 2004 krijgen scholen dan ook meer mogelijkheden om zelf een keuze te maken bij de inrichting van hun internetvoorziening.

Met deze brief informeer ik u over de stand van zaken met betrekking tot de internetvoorziening voor het onderwijs, over de wijze waarop de keuzevrijheid voor scholen in 2004 vorm krijgt en over de besprekingen rond het contract met nl.tree. Tevens zal in deze brief worden stilgestaan bij de actuele ontwikkelingen, met name het aanbod van KPN.

1. Internetvoorziening na 2003

In december 2002 is in overleg met de Tweede Kamer besloten om de overeenkomst dienstverlening tussen OCW en nl.tree na 31 december 2003 niet te verlengen.

Met ingang van 1 januari 2004 krijgen scholen meer mogelijkheden zelf een aanbieder te kiezen voor het realiseren van hun internettoegang en -diensten. Hiermee kunnen de scholen hun internetvoorziening volledig zelf inrichten, aangepast op hun specifieke situatie en wensen en behoeften. Vanaf 2004 is jaarlijks € 70 miljoen begroot voor de internetvoorziening van het onderwijs. Hiervan is maximaal € 10 miljoen gereserveerd voor een aantal centrale voorzieningen. € 60 miljoen is gereserveerd voor de koopkracht voor de scholen.

Centrale voorzieningen

De overgang van een centraal contract naar meer keuzevrijheid vanaf 1 januari 2004 dient voor scholen soepel te verlopen. Om ict goed in het onderwijs te gebruiken moeten er bepaalde kwaliteitsgaranties zijn. Daarbij is het belangrijk dat de 'internetplaats voor het onderwijs' (www.kennisnet.nl) ook in de nieuwe situatie goed toegankelijk blijft.

Om internet zo goed mogelijk te kunnen gebruiken is het vooral belangrijk dat de markt transparant is, zowel voor vragers als voor aanbieders. Hierbij gaat het om de gevraagde en beschikbare diensten en de kwaliteit hiervan.

De stichtingen Kennisnet en Ict op School ontwikkelen ieder vanuit hun eigen rol instrumenten om de keuze van een aanbieder en een eventuele overgang goed te laten verlopen. Zij hebben gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de inrichting van een aantal centrale voorzieningen. De doelstellingen zijn

het faciliteren van scholen gedurende het overgangstraject én het waarborgen van de toegankelijkheid van de portal Kennisnet (met alle educatieve content en diensten) voor scholen na 1 januari 2004.

De inrichting van de centrale internetvoorzieningen voor het onderwijs na 2003 bestaat op hoofdlijnen uit de volgende drie onderdelen:

- een kwaliteitsregeling voor internet service providers (ISP's) ter bevordering van markttransparantie;
- advies en ondersteuning: een virtuele en telefonische helpdesk voor onderwijsinstellingen;
- een content- en dienstenplatform voor onderwijsinstellingen om toegang tot en bereikbaarheid van educatieve content en diensten zo goed mogelijk te kunnen waarborgen;

Kwaliteitsregeling

De *kwaliteitsregeling Internet Service Providers* (ISP's) voor het onderwijs is ontwikkeld door stichting Ict op School, in samenwerking met vertegenwoordigers vanuit het onderwijs en de internetproviders, met name de Branchevereniging Nederlandse InternetProviders (NLIP). De regeling is ontwikkeld om de complexe markt van internetproviders transparant te maken voor de onderwijsinstellingen en de instellingen daarmee te ondersteunen bij het maken van keuzes bij de inrichting van hun internetvoorziening.

De kwaliteitsregeling voor ISP's waarborgt de kwaliteit van internet- en communicatiediensten voor onderwijsinstellingen. De regeling maakt het aanbod aan scholen transparanter. Door standaardcriteria te gebruiken in de dienstenomschrijving, kan een school providers vergelijken op prijs en dienstverlening.

De kwaliteitsregeling ondersteunt het onderwijsveld bij de inkoop van internet- en communicatiediensten. Internet Service Providers verplichten zich bij deelname aan deze regeling tot het geven van heldere en betrouwbare informatie over de aard en de kwaliteit van de dienstverlening.

De inhoud van de kwaliteitsregeling

De kwaliteitsregeling is niet bedoeld om 'de beste ISP van Nederland' aan te wijzen. De ISP's die de kwaliteitsregeling onderschrijven, onderscheiden zich van andere ISP's doordat zij toezeggen specifiek rekening te houden met de belangen van de onderwijsinstellingen. Deze internetproviders zullen de scholen duidelijk informeren over allerlei zaken die van belang zijn bij de keuze voor een leverancier van internet- en communicatiediensten.

De kwaliteitsregeling is meer dan een technisch georiënteerde lijst en heeft betrekking op de complete dienstverlening. Van offerte tot contract, van contract tot migratie, van migratie tot dienstverlening en van dienstverlening tot factuur. Het gaat daarbij om zaken als:

- algemene kenmerken van ISP's;
- functionele aspecten van de te leveren diensten;
- duidelijkheid, volledigheid en transparantie van de informatie over het dienstenaanbod;
- de kwaliteit van diensten;
- de mogelijkheid van onderwijsinstellingen om zelf de geleverde kwaliteit te controleren;
- de voorwaarden waaronder de diensten geleverd worden.

De kwaliteitsregeling ondersteunt scholen bij het kiezen van één of meer ISP's. Het onderschrijven van de kwaliteitsregeling is een voorwaarde waaraan ISP's moeten voldoen voordat ze worden opgenomen in de voor het onderwijs ontwikkelde *Online Tool voor ISP-selectie* (OTIS, zie de volgende paragraaf: *Advies en Ondersteuning*).

Scholen kunnen de kwaliteitsregeling op verschillende manieren gebruiken:

- door de lijst te bekijken van ISP's die meedoen aan de kwaliteitsregeling;
- door ernaar te vragen bij ISP's die met ze in contact treden en bij twijfel de lijst te bekijken;
- door de kwaliteitscriteria te gebruiken als checklist als ze een offerte krijgen.

Organisatie kwaliteitsregeling

De stichting Ict op School heeft de kwaliteitsregeling ontwikkeld, in samenwerking met vertegenwoordigers uit het onderwijsveld en de internetproviders (met name het NLIP). Stichting Ict op School en de branchevereniging NLIP hebben eind augustus 2003 overeenstemming bereikt over de kwaliteitsregeling voor het onderwijs. Op dit moment hebben 28 ISP's zich aangemeld voor deelname aan de kwaliteitsregeling voor het leveren van internet en communicatiediensten aan onderwijsinstellingen (zie www.ictopschool.net/infrastructuur/kwaliteitsregeling).

Alle ISP's die aan de kwaliteitsregeling willen deelnemen zullen getoetst worden aan de criteria die zijn vastgelegd (zie www.ictopschool.net/kwaliteitsregeling). Daarnaast zullen periodieke en ad hoc toetsingen plaatsvinden om na te gaan of de ISP's nog aan de criteria voldoen. Bij klachten wordt een bemiddelende rol gespeeld door de Beheerorganisatie Kwaliteitsregeling. De intentie is ook om een geschillencommissie in het leven te roepen die bij geschillen bindende uitspraken kan doen. Deze geschillencommissie zal bestaan uit een vertegenwoordiger uit het onderwijsveld, een vertegenwoordiger uit de ISP-branche. Afhankelijk van de inhoud van het geschil zal deze commissie worden aangevuld met onafhankelijke deskundigen.

De stichting Ict op School was voornemens om in overleg met NLIP het beheer en de verdere ontwikkeling van de kwaliteitsregeling op te pakken. Naar aanleiding van het aanbod van KPN, en de onzekerheid die dit bij internetproviders oplevert ten aanzien van de marktverwachtingen, heeft NLIP vooralsnog aangegeven af te zien van bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het beheer. Daarom zal stichting Ict op School, als consumentenorganisatie, het beheer voorlopig blijven uitvoeren.

Advies en ondersteuning

In de tweede plaats gaat het bij de centrale voorzieningen om het adviseren en ondersteunen van instellingen. Doel hiervan is om instellingen te begeleiden bij de keuze voor en contractering van een internetprovider en dienstenpakket en om de mogelijke overgang naar een andere internetvoorziening zo geruisloos mogelijk te laten verlopen. Ict op School en Kennisnet hebben gezamenlijk, elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, het project "Advies en ondersteuning" ingericht. Het project wordt uitgevoerd en gecommuniceerd onder het label ISPwijzer.

ISPwijzer heeft de website www.ispwijzer.nl ontwikkeld, waar onderwijsinstellingen informatie en hulpmiddelen kunnen vinden voor de diverse fasen van het inkopen van ISP-diensten: doelen stellen, specificeren, selecteren, contracteren, migreren en beheren. Veel informatie wordt aangeboden in de vorm van korte informatiewijzers, stappenplannen en checklists. De website is inmiddels circa 20.000 keer bezocht. Op de elektronische nieuwsbrief zijn inmiddels circa 800 abonnees.

Eén van de hulpmiddelen bij het selecteren van een internetprovider die op www.ispwijzer.nl wordt aangeboden is de Online Tool voor ISP Selectie (OTIS). OTIS vergelijkt de eisen en wensen die een onderwijsinstelling invoert met het aanbod van de ISP's die aan OTIS deelnemen. Deze ISP's voldoen allemaal aan de kwaliteitsregeling van Ict op School. Het resultaat van deze vergelijking is een korte lijst van ISP's die het beste aan de eisen en wensen tegemoet komen en de mate waarin ze dat doen. De onderwijsinstelling kan de ISP's op de korte lijst vanuit OTIS ook eenvoudig een verzoek om informatie sturen, waarin de eisen en wensen zijn opgenomen. Via OTIS kunnen zij ook een offerteverzoek sturen aan ISP's die aan de kwaliteitsregeling voldoen.

De bestaande samenwerkingsverbanden spelen een belangrijke rol bij de inrichting van de internetvoorziening op de scholen. ISPwijzer heeft twee kenniskringen ingericht: één van vertegenwoordigers uit samenwerkingsverbanden uit het primair onderwijs en één van vertegenwoordigers uit het voortgezet onderwijs. Via deze kringen wordt informatie verzameld over de wijze waarop onderwijsinstellingen de uitdaging van het zelf inkopen van internetvoorzieningen na 2003 aanpakken. Die voorbeelden worden via de website gedeeld met andere instellingen.

Als instellingen de door hen gewenste informatie niet op de website kunnen vinden, kunnen ze aan ISPwijzer vragen stellen via het gratis telefoonnummer 0800-ISPwijzer.

Content- en dienstenplatform

Het derde onderdeel van de inrichting van de internetvoorziening na 2003 is de inrichting van een platform waar aanbieders van educatieve content en diensten op kwalitatief hoogwaardige wijze hun producten kunnen aanbieden. Met het platform waarborgt stichting Kennisnet hoogwaardige toegang tot educatieve content en diensten.

Vanaf 1 januari 2004 kunnen scholen via verschillende netwerken het Kennisnet bereiken. Ten behoeve van de toegankelijkheid van Kennisnet en de aan Kennisnet gerelateerde content en diensten wordt een platform ingericht door stichting Kennisnet. Alle ISP's hebben de mogelijkheid om een verbinding van hoogwaardige kwaliteit te realiseren naar dit platform. Naast de Kennisnet servers -met aan Kennisnet gerelateerde content en diensten- omvat het platform de communicatie-apparatuur die zorgt voor de koppeling met de netwerken.

Wat zijn de mogelijkheden van het platform?

Het platform voor content en diensten zorgt ervoor dat webbased content effectief en efficiënt ingericht kan worden. Het platform biedt daarnaast mogelijkheden voor geavanceerde zoek- en vindfuncties en gecontroleerde toegang tot webbased content middels Entree, de authenticatie- en autorisatiedienst van Kennisnet. Het platform wordt zodanig opgezet dat ook met proefomgevingen gewerkt kan worden. Dat biedt mogelijkheden om nieuwe producten uit te proberen, bijvoorbeeld met betrekking tot elektronische leeromgevingen of het gebruik van audio en video via de computer. Op dit platform krijgen de Kennisnetportal en diensten als Entree een plaats. De realisatie van het platform ligt op schema volgens de informatie die Kennisnet mij heeft gegeven.

Stand van zaken Platform voor Content en Diensten

Het project voor de totstandkoming van het platform kent verschillende onderdelen:

- aanbesteding voor en levering van de benodigde hard- en software voor de inrichting van het platform en het beheer ervan;
- aanbesteding voor de inkoop van ruimte waar het platform kan staan (housing);
- migratie naar het nieuwe platform.

De aanbesteding voor de levering van de benodigde hard- en software is inmiddels afgerond door stichting Kennisnet. Op 8 september heeft stichting Kennisnet het contract voor de levering van hard- en software en beheer ondertekend. Uit de aanbesteding kwam het aanbod van British Telecom (BT) als economisch voordeligste aanbod uit de bus. Belangrijk bij deze aanbesteding is dat Kennisnet leveranciers heeft uitgedaagd om met open source oplossingen voor het platform te komen. Deze wens is breed door de markt opgepakt en ook BT zal voor alle relevante onderdelen van het platform een *open source* oplossing gebruiken.

De aanbesteding voor housing¹ is inmiddels ook afgerond. Op 26 september heeft stichting Kennisnet een contract met Stichting SARA ondertekend. Belangrijk bij de keuze van een locatie voor housing is dat de verbindingen met de leveranciers voor connectiviteit gemakkelijk te realiseren zijn.

Over de migratie van de Kennisnetcontent en -diensten naar het platform zijn reeds afspraken gemaakt tussen stichting Kennisnet en de huidige leverancier nl.tree. De migratie van het platform zal plaatsvinden in de periode november en december.

Decentrale middelen: koopkracht scholen

Scholen gaan vanaf 1 januari 2004 zelf hun internettoegang en -diensten inkopen. Naast de €10 miljoen voor centrale voorzieningen is in 2004 en 2005 € 55 miljoen gereserveerd ter ophoging van de algemene koopkracht van scholen. Vanaf 2006 is hiervoor € 60 miljoen begroot. De bijdrage wordt naar rato van het aantal leerlingen over de sectoren verdeeld. Binnen het primair onderwijs is er bij de verdeling naar instellingen sprake van een vaste voet.

¹ De fysieke locatie van het platform: een geconditioneerde (onder andere op temperatuur en beveiliging) afgesloten computerruimte.

In 2004 en 2005 wordt € 5 miljoen toegevoegd aan de koopkracht van de scholen in onrendabele gebieden. Na 2005 wordt dit bedrag toegevoegd aan de generieke koopkracht voor alle scholen.

Voor initiatieven gericht op het verbeteren van de regionale infrastructuur in de zogenaamde 'onrendabele gebieden' (gebieden waar geen ADSL en/of kabel beschikbaar is) is in 2004 € 2 miljoen en in 2005 € 1 miljoen gereserveerd. De invulling hiervan zal ik in overleg met het onderwijsveld, met name stichting Kennisnet en stichting Ict op School, en de minister van Economische Zaken oppakken.

Algemene koopkracht scholen

In juli hebben de scholen een brief gekregen waarin is aangegeven hoe de aanvankelijk beschikbare €45 miljoen voor 2004 zou worden verdeeld. Voor de € 5 miljoen voor de koopkracht in onrendabele gebieden zal een subsidieregeling worden opgesteld.

De additionele middelen voor 2004 (€10 miljoen) zijn op basis van het aantal (gewogen) leerlingen over de sectoren verdeeld.

	PO	VO	BVE	LNV ²	Totaal
Verdeling € 45 miljoen					
PO: € 1.500 vaste voet + € 7,50 per leerling, VO en BVE: € 15 per leerling	24.600.000	13.500.000	7.000.000	700.000	45.800.000
Verdeling € 10 mln additioneel					
(+ € 3 per leerling)	5.100.000	2.700.000	1.380.000	152.340	9.329.640
Totaal (€ 55 miljoen):	29.700.000	16.200.000	8.380.000	852.340	55.132.340

Omdat er in het primair onderwijs veel kleine instellingen zijn, en deze te maken krijgen met relatief hoge kosten, is er in het primair onderwijs een vaste voet geïntroduceerd van €1500 per onderwijsinstelling. De bijdrage per leerling is in het primair onderwijs daarmee ongeveer €10,50 geworden.

In het voortgezet onderwijs krijgen instellingen €18 per leerling, in het beroepsonderwijs en volwasseneneducatie wordt de bijdrage verdeeld op basis van het relatieve aandeel van een instelling in de lumpsum budgetten.

De budgetten worden zoveel mogelijk opgenomen in de reguliere bekostigingsregels.

Faciliteiten voor scholen in onrendabele gebieden

De huidige potentiële dekking van ADSL en/of kabel internet is ongeveer 85% van de Nederlandse huishoudens. Dit betekent dat in 15 % van de Nederlandse huishoudens ofwel geen breedbandige verbinding, danwel een verhoudingsgewijs duurder verbinding met het internet beschikbaar is. Concreet worden 1000 locaties in deze regio's daardoor geconfronteerd met hogere tarieven voor breedbandige alternatieven.

Om deze scholen tegemoet te komen voeg ik de komende twee jaar via een subsidieregeling gericht koopkracht toe aan hun budget om te voorzien in de hogere tarieven voor alternatieve breedbandtechnieken. De verwachting is dat voor een belangrijk deel van de scholen het probleem zich in de komende twee jaar zal oplossen, omdat ze daarna kunnen overstappen op kabel en/of ADSL.

Structurele oplossingen

Daarnaast heb ik samen met minister van Economische Zaken een stappenplan opgesteld voor scholen in deze zogenaamde onrendabele gebieden. Een stappenplan waarmee scholen inzicht krijgen in hun probleem en de mogelijke alternatieven. Dit stappenplan zal binnen enkele weken op www.ispwijzer.nl beschikbaar zijn. Onderdeel van dit stappenplan is de mogelijkheid om door lokale vraagbundeling alsnog voldoende vragers bij elkaar te krijgen zodat marktpartijen rendabel ADSL en of kabel uit kunnen rollen.

² De bijdrage voor LNV wordt bepaald op basis van de rekenregel dat LNV 3,7% van de VO-middelen en 3,8% van de BVE-middelen krijgt.

Uit onderzoek van het ministerie van EZ blijkt dat de komende 3 jaar de huidige markt (op basis van de huidige technologieën) nog een groei zal doormaken van 5 tot 8 %. Het aandeel van draadloze technieken is beperkt: de potentiële dekking zal met 2 tot 4 % toenemen. Naar verwachting neemt de huidige potentiële dekking van ADSL en/of kabel internet van 85 % de komende 3 jaar in totaal toe tot maximaal 97%. Gezien de ontwikkelingen in de onderwijsmarkt zou dit wellicht voor scholen nog hoger kunnen uitvallen.

Er blijven ook gebieden waar marktaanbieders vanuit bedrijfseconomisch en technologisch perspectief niet op eigen kracht breedbandig internet zullen uitrollen. In overleg met de minister van EZ bekijk ik op dit moment hoe we deze gebieden op de juiste manier kunnen ondersteunen om tot structurele oplossingen te komen. Eind dit jaar kunt u van de minister van Economische Zaken een nota verwachten die onder andere in zal gaan op deze problematiek.

2. nl.tree

Huidige contract

Op 3 november 1999 is na Europese aanbesteding de Raamovereenkomst Landelijke Transportdienst en Internet Dienstverlening gesloten. Op basis van deze raamovereenkomst is vervolgens de Overeenkomst Dienstverlening Kennisnet (OD) tot stand gekomen met nl.tree (voorheen Enertel). De uitgangspunten voor dit centrale contract met nl.tree waren de volgende:

- Voor alle scholen een gelijkwaardig aanbod;
- Voldoende bandbreedte;
- Garanties voor beschikbaarheid van bandbreedte en diensten;
- Geringe beheerslast;
- Beveiligd tegen onbevoegd gebruik;
- Prijs-kwaliteitverhouding;
- Communicatiefaciliteiten.

In ruim 2 jaar tijd zijn ongeveer 10.000 onderwijslocaties aangesloten (met een potentiële populatie van 3 miljoen gebruikers). Deze instellingen hebben zo 'gegarandeerde' toegang tot het internet en specifieke diensten voor het onderwijs.

Leerlingen op de scholen in het primair en voortgezet onderwijs en instellingen uit de bve-sector leren nu via Kennisnet en internet.

Addendum

Eind 2001 was ongeveer 80 procent van de instellingen aangesloten op Kennisnet. In het najaar van 2001 is intensief overleg gevoerd met nl.tree over de aansluiting van de laatste groep instellingen.

Op 1 februari 2002 heeft OCW met nl.tree de aanvullende afspraken vastgelegd in het zogeheten Addendum bij de Overeenkomst Dienstverlening. Dit betrof de volgende onderwerpen:

- het contract wordt per 1 januari 2004 beëindigd tenzij door beide partijen wordt besloten het contract te verlengen tot medio 2005;
- alle voor 31 december 2001 bestelde schoollocaties moeten uiterlijk op 1 juni 2002 zijn aangesloten, gekoppeld aan een boeteregime met sterkere prikkels voor naleving van de afspraken;
- een hogere gegarandeerde bandbreedte (snelheid) voor kleine instellingen in het primair- en voortgezet onderwijs;
- instellingen in het beroepsonderwijs en volwasseneneducatie krijgen meer mogelijkheden om internetdienstverlening op maat af te nemen, zoals bijvoorbeeld de inzet van Virtual Private Networks.

Nl.tree heeft de aansluiting van de laatste schoollocaties op de beoogde datum van 1 juni 2002 gerealiseerd.

De afspraak dat de kleine locaties in het primair en voortgezet onderwijs een hogere bandbreedte zouden krijgen is voor ruim 80% (ongeveer 5000 aansluitingen) van de locaties gerealiseerd.

Tussen de bve-sector en nl.tree zijn afspraken gemaakt over de flexibilisering van het contract.

Alle nog openstaande punten zullen worden meegenomen in een afrondingsovereenkomst. Op dit onderwerp kom ik later terug.

Status gebruikersovereenkomsten

In december 2002 heb ik na overleg met de Tweede Kamer besloten om het contract met nl.tree niet te verlengen zodat dit per 1 januari 2004 afloopt.

Naast het contract tussen het ministerie van OCW en nl.tree heeft elke school nu nog een eigen gebruikersovereenkomst waarin de wederzijdse rechten en plichten tussen de onderwijsinstelling en nl.tree zijn vastgelegd.

Over de status van deze overeenkomsten, met name ten aanzien van de looptijd en opzegtermijnen, is onduidelijkheid ontstaan.

In overleg met nl.tree heb ik het belang van duidelijkheid en betrouwbaarheid van informatie in de communicatie aan scholen aan de orde gesteld. Dit heeft geleid tot een gezamenlijk opgestelde lijst van vragen en antwoorden die sinds begin september via www.ispwijzer.nl en www.nltree.com beschikbaar is. De belangrijkste elementen:

- Scholen kunnen tot 31 december 2003 aan nl.tree doorgeven of zij per 1 januari 2004 wel of geen gebruik willen maken van de dienstverlening van nl.tree.
- Voor alle scholen die niet voor 31 december 2003 hebben aangegeven met nl.tree te willen stoppen, zal vanaf 2004 een nieuwe overeenkomst van kracht worden.

Afrondingsovereenkomst

Op 24 juni 2003 heb ik nl.tree een brief geschreven over de door hen geleverde prestaties en de verwerking van de contractueel overeengekomen aanpassing van de gehanteerde tarieven van de internetdienstverlening in vergelijking met de prijsontwikkelingen in de markt (de "GrootGebruikersIndex P2").

Daarnaast moet de beëindiging van het contract met nl.tree ordentelijk verlopen. Dit geldt ook voor de mogelijke overgang van scholen naar een andere internetprovider na 1 januari 2004 en de rol die nl.tree hierbij zal spelen.

Om dit te bewerkstelligen wordt nu overleg gevoerd tussen OCW en nl.tree om afspraken over de afronding van het contract en de overgangperiode te maken. Ik hoop dit overleg binnenkort te kunnen afronden. Doel van OCW en nl.tree is te komen tot een afrondingsovereenkomst, onder voldoende waarborgen ten aanzien van het nakomen van de gemaakte afspraken, met onder andere de volgende componenten:

- een financiële vergoeding van nl.tree aan OCW, met name vanwege de Grootgebruikersindex;
- continuïteit in de voorzieningen voor scholen in 2004 (terugvaloptie voor scholen die de migratie niet tijdig kunnen afronden). Hiermee wordt de continuïteit van de dienstverlening bij de overgang van een centrale voorziening naar marktwerking gewaarborgd indien andere ISP's niet in staat zijn om direct per 1 januari 2004 een goed werkende internetvoorziening te realiseren voor scholen die niet door willen gaan met nl.tree.

Op dit moment lopen de onderhandelingen nog. Ik hoop u spoedig nader te kunnen informeren over de uitkomsten.

3. Aanbod van KPN

Met het beëindigen van het centrale contract per 31 december 2003 neemt de keuzevrijheid voor scholen toe en is de markt aantrekkelijker geworden voor marktpartijen. Op 23 september heeft één van de marktpartijen, te weten KPN, een aanbod gedaan voor een gratis breedbandige internetvoorziening voor alle scholen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs.

KPN geeft aan de ontwikkeling van geavanceerde leermethoden gebaseerd op de nieuwste telecommunicatie-technieken als een groot maatschappelijk belang te zien en langs deze weg een bijdrage te willen leveren aan de ontwikkeling van de kenniseconomie in Nederland.

Belang van scholen en OCW

OCW hecht veel belang aan investeren in ict om kwaliteit van het onderwijs te verbeteren en innovatie mogelijk te maken. Scholen krijgen hiervoor een (ict) bijdrage. Ten opzichte van de huidige situatie gaat vanaf 2004 het meeste geld voor de internetvoorziening rechtstreeks naar scholen. De school kan dus zelf een afweging maken om de middelen zo optimaal mogelijk in te zetten en is dus vrij al dan niet gebruik te maken van het aanbod van KPN op basis van zijn wensen en behoeften. De school beslist, niet het ministerie van OCW.

Scholen die ervoor kiezen gebruik te maken van het aanbod van KPN kunnen de ict-middelen op een andere manier inzetten.

Onrendabele gebieden

Het gratis aanbod geldt voor alle scholen in gebieden waar ADSL beschikbaar is. Voor scholen in gebieden waar nog geen ADSL beschikbaar is biedt KPN extra vaste verbindingen aan. Aangezien KPN op deze markt een zeer sterke marktpositie heeft zou gratis levering van deze lijnen waarschijnlijk strijd opleveren met vigerende mededingingsregels. De scholen die gebruik willen maken van de huurlijnen van KPN moeten hiervoor een maandelijkse bijdrage betalen.

Deze instellingen kunnen natuurlijk ook kiezen voor een ander alternatief, zoals bijvoorbeeld een satellietverbinding waar een aantal scholen op dit moment al over beschikt.

Rol van de stichting Ict op School

Aan de stichting Ict op School is door de onderwijsorganisaties gevraagd om naar het aanbod van KPN te kijken om de scholen zo adequaat mogelijk te informeren. Ook de voorbereidingen op de nieuwe situatie voor de scholen vanaf 2004 gaan natuurlijk gewoon door. Op de ISPwijzer (www.ispwijzer.nl) kunnen de scholen alle informatie vinden die nodig is om tot een goede keuze te komen. Ook over het KPN aanbod zal informatie worden aangeboden.

Wet- en regelgeving en sponsorconvenant

Het aanbod van KPN heeft een aantal vragen opgeroepen rond marktwerking, mededingingsaspecten, fiscale aspecten en sponsoring. Ik zal kort ingaan op de situatie zoals die mij nu bekend is.

Mededingingsrecht

De vraag of het aanbod van KPN past binnen de juridische kaders ligt niet op het terrein van OCW maar bij instanties als de NMa en de OPTA. Hierover heeft KPN contact opgenomen met het ministerie van EZ.

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat er mededingingsproblemen ontstaan, is door het ministerie van EZ aan KPN gemeld aan welke randvoorwaarden, naar mening van EZ, in ieder geval moet worden voldaan, onverlet de rol en verantwoordelijkheden van NMa en OPTA. Dit heeft onder andere betrekking op de keuzevrijheid van scholen. Het aanbod mag niet afhankelijk zijn van het aantal deelnemers en een school moet op elk willekeurig moment kunnen besluiten naar een andere provider over te stappen zonder dat hier extra kosten aan verbonden zijn.

Nu het concrete aanbod van KPN er ligt onderzoekt OPTA naar aanleiding van klachten van verschillende internetproviders of de toerekening van de interne kosten correct is.

NI.tree en Easynet, een internetprovider, hebben een kort geding tegen KPN aangespannen. De strekking hiervan is dat KPN het aanbod aan de scholen niet gestand mag doen totdat OPTA uitsluitel heeft gegeven. Het kort geding dient op 24 oktober aanstaande. Naar verwachting zal de rechter op 7 november 2003 uitspraak doen.

Aanbestedingsregels

Scholen zijn aanbestedende diensten in de zin van de Richtlijn Diensten (92/50/EEG) waardoor zij onderworpen zijn aan de regels die daarin vastgelegd zijn. In deze Richtlijn is onder meer vastgelegd dat overheidsopdrachten voor dienstverlening geplaatst moeten worden volgens de procedures van deze Richtlijn (onder meer de openbare aanbestedingsprocedure). Overheidsopdrachten zijn schriftelijke overeenkomsten onder bezwarende titel, gesloten tussen een dienstverlener enerzijds en

een aanbestedende dienst anderzijds. KPN heeft de scholen een aanbod om niet gedaan, zodat er van overheidsopdrachten in de zin van de Richtlijn Diensten geen sprake is. Wat betreft de scholen die buiten het dekkinggebied van ADSL vallen, geldt dat er geen sprake is van een aanbod om niet voor een internetvoorziening. De kosten zullen naar verwachting echter van zulk een geringe omvang zijn dat zij niet boven het drempelbedrag uitkomen, zoals vastgesteld voor de openbare aanbestedingsprocedures. De procedures van de Richtlijn Diensten zijn derhalve niet van toepassing.

Sponsorconvenant

OCW heeft KPN gewezen op de naleving van het sponsorconvenant. Ik ben inmiddels nagegaan of het aanbod van KPN voldoet aan de bepalingen van het sponsorconvenant. Van sponsoring is slechts dan sprake indien een tegenprestatie aan de orde is. KPN heeft mij gemeld dat door haar geen tegenprestatie gevraagd van de scholen. Dit betekent dus dat geen sprake is van sponsoring. Reclame-uitingen van KPN buiten de school die niet specifiek zijn gericht op de leerlingen en hun ouders, vallen buiten het kader van het sponsorconvenant.

Afsluiting

De afgelopen periode is er veel gebeurd rond de internetvoorziening voor de scholen. De centrale voorzieningen die de stichtingen Kennisnet en Ict op School hebben ontwikkeld zijn operationeel of worden dit binnenkort, de beschikbare middelen voor de koopkracht in 2004 zijn verdeeld en verschillende aanbieders van internetdiensten hebben zich gemeld op de onderwijsmarkt.

Op een aantal punten verwacht ik u de komende weken nader te informeren.

Dit betreft de uitkomst van de onderhandelingen met nl.tree over de afronding van het contract. Voorts zal over het aanbod van KPN de komende periode meer duidelijkheid ontstaan. Zo doet de rechter op 7 november aanstaande uitspraak in het kort geding dat nl.tree en Easynet naar aanleiding van het aanbod van KPN hebben aangespannen. Mijn inspanningen zijn erop gericht de scholen nu zo snel mogelijk in staat te stellen 'hun' internetvoorziening adequaat te regelen.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(mr. Medy C. van der Laan)